

Təbib

Təsisçi: Azərbaycan Tibb Universiteti

Qəzet 1933 -cü ildən çıxır. <http://www.amu.edu.az> № 13 (1653) 15 iyul 2017 - ci il

Qiyməti 50 qəpik

Prezident: Bu gün biz işğal edilmiş torpaqlarda istənilən hədəfi məhv edə bilərik

Həmişə olduğu kimi, biz bu il də hərbi potensialımızın gücləndirilməsinə böyük diqqət göstərmişik. Yeni silahlar, ən müasir texnika alınır. Özü də biz texnikanı, silahları, ən müasir avadanlığı müxtəlif ölkələrdən alırıq və onların bir hissəsi artıq gəlir, bir hissəsi isə gələcəkdir. Bu, bizim hərbi potensialımızı daha da artıracaq.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev bu fikirləri Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında söyləyib.

"Bu günün özündə biz işğal edilmiş torpaqlarda istənilən hədəfi məhv edə bilərik. Amma biz öz hərbi potensialımızı daha da gücləndirməliyik. Buna ehtiyac var və buna bizim imkanlarımız çatır. Yoxsul Ermənistandan fərqli olaraq, biz bütün hərbi texnikanı öz hesabımıza alırıq və Azərbaycanda da bu texnikanı istehsal edirik. Bu il Azərbaycanda iki yeni hərbi zavod fəaliyyətə başlamışdır. Bu gün Azərbaycan həm özünü böyük dərəcədə silah-sursatlarla təmin edir, eyni zamanda, xarici ölkələrə də ixrac edir", - deyə dövlətimizin başçısı vurğulayıb.

BU SAYIMIZDA

"Bulvar Hotel"də "Məzun Günü"

4-5

Professor Surxay Axundovun anadan olmasının 120 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib 2

ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasının nevroloqu Sədaqət Hüseynova Avropa Nevroloji Akademiyasının III kongresinə qatılıb 3

Tibbi Şuranın genişləndirilmiş iclasında 3

ATU-nun Nabrandakı "Təbib" istirahət mərkəzində açılış oldu 2

İmmun sisteminin biokimyasına həsr edilən Beynəlxalq Simpozium 3

Professor Şərif Mahalovun rəhbərliyi ilə Qubada elmi-praktik konfrans keçirilib 2

Azərbaycanın damar cərrahları beynəlxalq kongresdə uğurlarımızdan danışılar 3

ORXAN İSAYEV: "XƏRÇƏNG KÖK HÜCEYRƏLƏRİ XƏRÇƏNG XƏSTƏLİYİNİN MÜALİCƏSİNDƏ İLK HƏDƏF OLMALIDIR" 6

ATU-nun Nabrandakı "Təbib" istirahət mərkəzində açılış oldu

◆ Ölkəmizin elm aləmində xüsusi yeri olan Azərbaycan Tibb Universiteti yüksək səviyyəli kadrlar yetişdirməklə yanaşı, həm də müəllim heyətinin yaxşı istirahətini təşkil edir. Bu məqsədlə ATU-nun nəzdində "Təbib" istirahət mərkəzi fəaliyyət göstərir.

Nabranda yerləşən "Təbib" istirahət mərkəzi ATU-nun əməkdaşlarını hətərəfli istirahətini təmin etmək məqsədilə yaradılıb. 1994-cü ilin mayında bu idman-sağlamlıq düşərgəsi Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sərəncamına verilib. Elə həmin vaxtdan etibarən "Təbib" istirahət düşərgəsində əməkdaşların istirahətini daha yaxşı təşkil etmək məqsədilə hər ilin may-iyun aylarında təmir və abadlıq işləri aparılır. Hazırda hər il 800 nəfərə yaxın professor-müəllim heyəti, texniki işçilər və onla-

rın ailələri, o cümlədən tələbələr bu mərkəzdə istirahət edə bilər. 2013-cü ildən etibarən "Təbib" istirahət ocağının maliyyələşdirilməsi tam olaraq Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin ixtiyarına verilib.

Bu günlərdə mərkəzin nəzdindəki yeməxanada da təmir işləri başa çatıb. Bu münasibətlə keçirilən açılış mərasimində universitetinin professor-müəllim heyəti iştirak edib. ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli bildirib ki, işçilərin istirahətini səmərəli və rahat keçməsinə təmin etmək məqsədilə buradakı şərait mütəmadi olaraq yaxşılaşdırılacaq: "Bu, hələ başlanğıcdır. İlk olaraq yeməxanayı yenidən qurduq. Kollektivimizin istirahəti onların fəaliyyəti qədər bizlər üçün önəmlidir".

G.Gəraybəyli bildirib ki, səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev də "Təbib" istirahət mərkəzində olub və buradakı şəraiti müsbət qiymətləndirib, vəziyyətin daha da yaxşılaşdırılması üçün təkliflərini səsləndirib.

Yay ayları olması ilə əlaqədar, ATU-nun rektoryanı şu-

rasının iyul ayına olan toplantısını da Nabranda, təbiət qoynunda keçirmək qərara alındı. Beləliklə, "Təbib" istirahət düşərgəsində baş tutan iclas zamanı rektor Gəray Gəraybəyli iştirakçılar qarşısında gündəlikdə duran məsələlərlə bağlı məruzə etdi. Daha sonra 2016/2017-ci tədris ilinin yaz semestrinin imtahan sessiyasının nəticələri haqqında dekanların və tədris şöbəsinin hesabatı dinləndi. Yay semestri üzrə məsul şəxs Mahir Quliyev bu tədris ilindəki son semestrin təşkili haqqında ətraflı məlumat verdi.

ATU-nun Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri Cahangir Qasimov isə 2017-ci il tətil dövründə Nabrandakı "Təbib" istirahət düşərgəsində əməkdaşların istirahətini təşkil haqqında məlumatı səsləndirdi.

Şüranın iclası başa çatdıqdan sonra ATU əməkdaşlarının istirahətinə də vaxt ayrıldı.

Professor Şərif Mahalovun rəhbərliyi ilə Qubada elmi-praktik konfrans keçirilib

Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasının nəzdində Azərbaycan Nevroloqlar Assosiasiyasının və Azərbaycan Epilepsiya üzrə Mübarizə Liqasının prezidenti professor Şərif Mahalovun rəhbərliyi altında fəaliyyət göstərən epileptoloji mərkəz uzun illərdir ki, epilepsiyanın diaqnostikası, müalicəsi və bir çox aktual problemləri ilə məşğuldur.

Bütün dünyada epilepsiyalı xəstələrin sayının artmasını nəzərə alaraq Azərbaycanda epi-

Tədbirdə Nevrologiya kafedrasının digər əməkdaşları-dosentlər R.Rzayev, T.Nəbiyev, N.Axundova, A.Musayeva, assistent N.Əmənullayev, K.Salayev və R.Səmədova epilepsiyanın yaranma səbəbləri, formaları, klinikası, diaqnostikası və müalicəsində ən müasir yanaşmalarla bağlı məlumatlar verilib.

Epilepsiyada real tutmaların videoları göstərilib və xəstələrin kliniki təhlili aparılıb.

leptoloji xidmətin səviyyəsini yüksəltmək məqsədi ilə professor Ş.Mahalovun təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə 5-6 iyul tarixində "Azərbaycan Epilepsiya ilə Mübarizə Liqasının II Regional Elmi-praktik konfransı" bu dəfə Quba şəhərində baş tutub.

Konfransı giriş sözü ilə açan professor Ş.Mahalov "Azərbaycanın Şimal-şərq regionunda epileptoloji xidmətin təşkili" adında məruzə ilə çıxış edib.

Konfransda Quba, Qusar, Siyəzən, Xaçmaz və Şabran rayonlarından 50 nəfərdən çox epilepsiya ilə rastlaşan həkimlər iştirak edib. Tədbir regionun həkimləri tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

Məlumat üçün qeyd edək ki, I Regional Elmi-praktik konfransı bu ilin aprel ayında Gəncə şəhərində baş tutub və il ərzində Azərbaycanın digər regionlarında da keçirilməsi planlaşdırılır.

- **İyulun 4-də Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasında tibb elmləri doktoru, professor Surxay Axundovun anadan olmasının 120 illiyinə həsr olunmuş elmi-praktiki konfrans keçirilib.**

Konfransı giriş sözü ilə açan ATU-nun elmi işlər üzrə prorektoru, dosent Rauf Bəylərov iştirakçıları ATU rektoru professor Gəray Gəraybəylinin adından salamlayaraq, onlara konfransın işində uğurlar arzulayıb.

Sözünə davam edən R.Bəylərov S.Axundovun keçdiyi həyat yolu ilə bağlı konfrans iştirakçılarına məlumat verərək bildirib ki, S.Axundov Respublikada neyrocərrahiyyə xidmətinin inkişafında böyük xidmətləri olan bir alim olub.

Daha sonra ATU-nun nevrologiya və tibbi genetik kafedrasının müdiri, professor Şərif Mahalov çıxış edərək, S.Axundovun həyat və yaradıcılığı haqqında danışdı.

O bildirib ki, bizlər heç zaman görkəmli alimlərimizi, həkimlərimizi unutmamalıyıq: "Onların xalqın və dövlətin rifahı naminə fəaliyyəti gənc həkimlərə ilham mənbəyi olub. S.Axundov da belə şəxsiyyətlərdən idi. O, daima gənclərə diqqət və qayğı göstərirdi. Onların yüksək səviyyədə təhsil almaları üçün böyük təşəbbüslər həyata keçirirdi".

Ş.Mahalov onu da qeyd edib ki, S.Axundov Respublikada

Professor Surxay Axundovun anadan olmasının 120 illiyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib

neyrocərrahiyyə xidmətinin inkişafında böyük səylə çalışıb: "Akademik N.N.Burdenko şagirdləri haqqındakı xatirələrində S.Axundovun dəqiq topoqrafik diaqnozu olmadan hətta təcrübəli cərrahların belə, akademik özünü də daxil etməklə, əməliyyatlardan əvvəl təəddüd və narahatlıq hissi keçirdiyini qeyd edirdi. S.Axundov sözün əsl mənasında canlı kompüter tomoqrafiya rolunu oynayırdı.

S.Axundovun tibb sahəsində gördüyü işlər mənə cəsarətlə onun akademik Mustafa bəy Topçubaşovla birgə Azərbaycanda neyrocərrahiyyə

xidmətinin banisi olmasını deməyə əsas verir".

S.Axundovun xatirəsi ilə bağlı onun ailə üzvləri adından kinorejissor Oqtay Mirqasımovun çıxışı dinlənilib.

O, bu təşəbbüsə görə ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyliyə və nevrologiya kafedrasının professor-müəllim heyətinə minnətdarlığını bildirib: "Surxay Axundov canlı ensiklopediya idi. Neyrocərrahiyyənin əsasını qoyan bir alim kimi bu gün də onun yetişdirdiyi tələbələrin səsi daha yüksəklərdən gəlməkdədir. O, beyni bir obyekt kimi seçmişdi. Əqli və fiziki

baxımdan inkişaf etmiş bir mütəfəkkir olaraq, onun üçün beynin funksiyalarının və xəstəliklərinin öyrənilməsi daha vacib idi".

Konfransın davamında neyrocərrah Rəşid Musayevin, travmatoloq Nadir İsmayılovin S.Axundovla bağlı xatirələri dinlənilib.

Bədii hissədə professor S.Axundovun həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş videofilm konfrans iştirakçılarına təqdim edilib.

Konfrans öz işini gənc alimlərin elmi məruzələri ilə yekunlaşdırıb.

ATU-nun mətbuat xidməti

Tibbi Şuranın genişləndirilmiş iclasında

İyulun 8-də Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasında Tibbi Şuranın genişləndirilmiş iclası keçirilib.

İclası giriş sözü ilə açan klinikanın direktoru, professor Hüseyn Qabulov bu tədris ilinin keçən illərdən fərqli olduğunu diqqətə çatdırdı. Klinikanın 2016-cı ilin sonuna kimi büdcədən maliyyələşdiyi deyən direktor 2017-ci ilin yanvar ayından sonra tam təsərrüfat hesablı xəstəxana kimi fəaliyyət göstərməyə başladığını deyib: "Bu müddət ərzində klinikada bir sıra struktur dəyişiklikləri aparıldı. Şöbələrin müraciətini nəzərə alaraq və işimizi daha da optimallaşdırmaq məqsədi ilə bəzi şöbələr birləşdirildi, yeni şöbələr yaradıldı. Və bu dəyişikliklərin zamanla müsbət nəticələr verdiyinin şahidi oluruq".

irəlləyiş və əməkdaşların aktivliyi nəzərə çarpır. Laboratoriya üçün yeni avadanlıqlar alınıb, bu cihazların sayəsində analizlərdən çox dəqiqliklə cavablar alınır".

Daha sonra gündəlikdə olan birinci məsələ ilə bağlı direktorun müalicə işləri üzrə müavini Adil Nuriyev çıxış edərək klinikanın iyun ayındakı müalicə-diaqnostik fəaliyyəti haqqındakı hesabatı şura üzvlərinin diqqətinə çatdırıb.

İyun ayı ərzində klinikanın şöbələrində stasionar və gündüz rejimdə müalicə alan pasiyentlər barədə ətraflı məlumat verən A.Nuriyev şöbələrin fəaliyyəti haqqında bildirdi ki, iyun ayı ərzində ən çox xəstə hematologiya, uşaq kardiorevmatologiya, kardiologiya, nefrologiya şöbələrində qəbul edilib.

Sentyabrın 1-dən iyunun 30-a kimi klinikada görülən işlər barəsində danışan A. Nuriyev tədris ili müddətində şöbələr üzrə xəstələrin sayı ilə bağlı hesabatı və görülən işləri şura üzvlərinin diqqətinə çatdırıb.

Heritariya şöbəsi haqda sözügedən şöbənin müdiri Azadə Ələkbərova məlumat verib. O bildirdi ki, şöbənin fəaliyyətinin artırılması istiqamətində işlər görülür və inanırıq ki, bu, öz müsbət nəticələrini göstərəcək.

Daha sonra klinikanın təsərrüfat işləri üzrə müavini Malik Məmmədovun, laboratoriya rəhbəri Nurlanə Mamyayevanın və marketing şöbəsinin mütəxəssisi Tural Mirzəyevin görülən işlər barəsində hesabatları dinlənilib.

İclas işini cari məsələlərin müzakirəsi ilə yekunlaşdırıb.

H.Qabulov şöbələrin fəaliyyətindən də danışdı: "Azərbaycanda ilk dəfə olaraq ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasında Heritariya şöbəsi yaradıldı. Hazırda bu şöbənin fəaliyyətinin artırılması istiqamətində işlər də görülür. Bununla əlaqədar universitetin beynəlxalq şöbəsi və İsrail səfirliyinin dəstəyi ilə klinikamızda İsraildən Heritariya üzrə tanınmış alim dəvət olunub. Digər şöbələr də üzvlərinə düşən işlərin öhdəsindən layiqincə gəlirlər. Şöbələrdə son zamanlar

İmmun sisteminin biokimyasına həsr edilən Beynəlxalq Simpozium

Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərində akademik E.A.Kornevanın sədrliyi ilə keçirilən

"Sağlamlıq və xəstəlik zamanı sinir və immün sistemlərin qarşılıqlı əlaqəsinin biokimyəvi aspektləri" adlı VI Beynəlxalq Simpoziumda universitetimizin əməkdaşı, Biokimya kafedrasının dosenti Əzimova Gülnarə İbrahim qızı "Orqanizmin irsi qan xəstəliklərində tiol statusu ilə antimikrob peptidlərin sekresiyasının əlaqəsi" adlı məruzə ilə uğurla çıxış etmişdir. Məruzə iştirakçılar tərəfindən böyük maraqla qarşılanmış, geniş auditoriyaya diqqət cəlb edə bilmişdir. Bu simpoziumda dünyanın aparıcı məşhur alimlərindən T.Katafuçi- Yaponiya, K.Kelley- ABŞ, V.Geenen-Belçika, H.Vekerle-Almaniya da bu simpoziuma öz töhfələrini verə bilmişdir. Kafedranın əməkdaşlarından Akif Hacıyev, Arzu Dadaşova, Hafiz Osmanov və doktorant Nuranə Lətifova simpoziumda tezis ilə iştirak etmişlər.

İflac xəstələri ilə kompüter arasında əlaqə yaradan cihaz hazırlanıb

İflac xəstəliyi keçirənlərin klaviaturada mətn yığması üçün xüsusi cihaz hazırlanıb. Məxsusi proqram təminatı iflac xəstəsinin beynini kompüterlə əlaqələndirməyə imkan verir. Aparatı hazırlayan ABŞ-ın Stenford Universitetinin alimləri təsdiq edirlər ki, cihaz iflacdan əziyyət çəkənlərin sözlərini böyük dəqiqlik və sürətlə kompüterə ötürməyə, displeydə mətn şəklində əks etdirməyə qadirdir.

AZƏRTAC Rusiyada nəşr olunan "Aif Zdorovye" qəzetinə istinadla xəbər verir ki, iflac keçirənin beynini kompüterlə sözün daşıyıcısı olan sinir impulslarını ötürən kabel birləşdirir. Məxsusi yaradılmış alqoritmlər sayəsində xəstənin düşündüyü söz və ifadələrin monitora mətnə çevrilməsi baş verir.

Cihazın köməyi ilə ünsiyyət qurmaq üçün o qədər də mürəkkəb olmayan qısamüddətli təlim keçmək lazımdır.

Azərbaycanın damar cərrahları beynəlxalq kongresdə uğurlarımızdan danışılar

Bu günlərdə Portuqaliyanın Porto şəhərində Avropa Venoz Forumunun XVIII kongresi keçirilib. Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasının professoru Məhəmməd Kərimov da iştirak edib.

M.Kərimovun sözlərinə görə, Avropa Venoz Forumu dünyada çox böyük reytingi olan və öz sıralarında nəinki Avropanın, həmçinin Amerika, Yaponiya, Avstraliyanın damar cərrahlarını birləşdirən möhtəşəm birlikdir. Flebologiya sahəsində ən son yeniliklər, demək olar ki, ilk dəfə burada məruzə və müzakirə olunur. Bu dəfəki kongresdə flebologiyanın bütün sahələrini əhatə edən dəyərli çıxışlar, posterlərə zəngin olub. Azərbaycan damar cərrahiyyəsinin uğurları da kongresdə səslənib.

Tədris Cərrahiyyə Klinikasının professorunun sözlərinə görə, çıxışlarda daha çox varikoz xəstəliyi, onun müasir müalicə üsullarının müqayisəli analizi, hər bir metodun ən kiçik aspektləri belə müzakirə

mövzusu olub, strateji hədəflər müəyyən edilib. Tromboz və tromboflebitlər də diqqət mərkəzində olub. Onların profilaktikası, vaxtında diaqnostikası müasir tək və çox komponentli müalicə üsulları geniş müzakirə olunur. Damarların anadangəlmə xəstəlikləri (malformasiyalar), limfotaz problemləri də diqqətdən kənar qalmayıb. Bu sahədə də ən son tədqiqatların nəticələri barədə məlumatlar verilib: "Kongresin, iştirakçılar üçün çox faydalı olduğunu xüsusi qeyd etmək istərdim. Belə ki, tezliklə klinikamızda flebologiyanın bütün sahələrini əhatə edən yeniliklərdən pasiyentlərimiz də faydalana biləcək".

ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasının nevroloqu Sədaqət Hüseynova Avropa Nevroloji Akademiyasının III kongresinə qatılıb

Tibb elmləri doktoru, professor, klinikamızın nevroloqu Sədaqət Hüseynova 24-27 iyun tarixlərində Niderlandın paytaxtı Amsterdam şəhərində keçirilən Avropa Nevroloji Akademiyasının 3-cü kongresinə qatılıb.

S.Hüseynova kongreslə bağlı klinikanın mətbuat xidmətinə məlumat verib.

O bildirdi ki, dünya miqyaslı bu kongres hər il Avropa Nevroloji Akademiyası tərəfindən müxtəlif ölkələrdə keçirilir: "Bu il isə sözügedən kongres Niderlandın paytaxtı Amsterdam şəhərində baş tutdu. Dünyanın hər yerindən 6 mindən çox iştirakçının qatıldığı bu kongresə maraqlı çox yüksək oldu və hətta, Niderlandın kraliçası Xanım Maksima da iyunun 26-da kongresin simpoziumlarından birinə təşrif buyurdu. O, iştirakçıları salamladı, kongresin işinə uğurlar arzuladı, fikirlərini və təəssüratlarını kongres iştirakçıları ilə bölüşdü".

S. Hüseynova bu kongresə bütün dünyada maraqlı çox yüksək səviyyədə olduğunu deyir: "Burada nevrologiyanın bütün sahələrini əhatə edən ən son yenilikləri və nailiyyətləri görüb-əşidə və aktual problemlərin müzakirəsində iştirak edə bilərsiniz. Qeyd etdiyim kimi, kongresdə nevrologiyanın bütün sahələrini (irsi xəstəliklər, sinir-əzələ xəstəlikləri, sinir sisteminin infeksiya xəstəlikləri, baş beyinin damar xəstəlikləri, epilepsiya, baş ağrısı, dağınıq skleroz, motoneyron xəstəlikləri, hərəkət pozuntuları və s.)

əhatə edən aktual mövzular, müxtəlif məruzələr, simpoziumlar, öyrədici kurslar və s. şəklində iştirakçılara çatdırılır. Ayrı-ayrı xəstəliklərin diaqnostikasında və müalicəsində olan ən son yeniliklər, perspektivlər barədə fikir mübadiləsi aparılır."

S. Hüseynova onu da qeyd edib ki, Azərbaycan bu gün sürətlə dünyaya inteqrasiya edir, qloballaşan dünyanın bir hissəsinə çevrilir.

"Bizlər ölkəmizdə tibb sahəsində görülən işləri yüksək qiymətləndirməliyik. Azərbaycandan olan nümayəndələrin o kongresə qatılmaqda da əsas məqsədi bilgilərini genişləndirmək və təkmilləşdirmək olur. Klinik neyrofiziologiya isə məni maraqlandıran əsas sahə olduğuna görə mən illərlə kongres çərçivəsində keçirilən kurslara da qatılıram. Bu sahə tibbin digər sahələri kimi çox sürətlə inkişaf edir. Bugünkü klinik neyrofiziologiya əvvəlki illərlə müqayisədə xeyli inkişaf edib. Bu sahədə olan yenilikləri də məhz orada əldə etmək mümkün olur."

ATU-nun mətbuat xidməti

◆ Tələblik həyatı gənliyin ən dolğun, qaynar, həm də mənalı anları hesab olunur. Tələblik dövründə təkcə təhsil aldığı ixtisasla bağlı bilik əldə etməsən, həm də bir həyat məktəbi keçirsən. Tələblik illərində qazanılan dostluq da ülvilidir. Amma ayrılıq anında sənə dərs deyən müəllimlərdən, dostluq etdiyin tələbə yoldaşlarından ayrılmıq olduqca çətindir. Qərribə bir hisslə baş-baş qalmalı olursan. Kövrək və həzin bir hisslə.

İyunun 30-da Azərbaycan Tibb Universitetinin tələbələrini qeyd etdiyi "Məzun Günü"ndə bu ali məktəblə vidalaşanların çöhrəsində də bir kövrəklik hiss olunurdu. "Bulvar Hotel"də baş tutan bu əlamətdar günə əyalətlərdən

inkışafında xidməti olan insanların heç zaman unudulmaya-çağını dedi: "Məzun Günü"nin keçirilməsi artıq bir ənənəyə çevirilib. Universitetin hazırkı səviyyəyə gəlib çatmasında, belə yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin hazırlanmasında fədakar insanların əməyi böyük olub. Biz o fədakar insanları heç zaman unutmamalıyıq. Məlumdur ki, Tibb Universiteti müstəqil Azərbaycanda əczaçı kadrları hazırlayan yeganə təhsil müəssisəsidir. Bu inkışafın zirvəsinə qalxmağa məhz Ulu Öndərin diqqət və qayğısı nəticəsində nail olmuşuq. İlk klinikalar məhz onun təşəbbüsü ilə yaradılaraq istifadəyə verilib. Ha-

"Bulvar Hotel"də "Məzun

və xarici ölkələrdən valideynlər də qatılmışdı. Onlar da öz övladları ilə sevinclərini bölüşürdülər.

"İnanıram ki, siz gələcəkdə böyük alim, tanınmış həkim olacaqsınız"

Dövlət himni səslənəndən sonra təntənəli mərasimi ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli açaraq, bu əlamətdar günün münasibətilə məzunları və onların valideynlərini təbrik etdi. Rektor universitetin professor-müəllim heyəti adından gələcəyin həkimlərinə uğurlar arzuladı: "Bu

gün sözün əsl mənasında, bayrama yığışmışıq. İndi məzun olan tələbələr düz 6 il öncə məktəb sıralarından universitet yoluna qədəm qoyarkən, tələbə adı qazanarkən nə qədər həyəcanlı və sevincli idilər, bu gün də tələblik illəri ilə vidalaşarkən, bir o qədər həyəcanlı və sevinclidirlər. Onlar 6 il burada tələblik həyatı yaşayıb, auditoriyalarda tibb elminə yiyələniblər. Cərrahiyyə əməliyyatlarını canlı izləyiblər. Bu gün məzunlar universiteti tərk edib həkim ordusu sıralarına qoşulurlar. Bu həm çətin, həm də çox məsuliyyətli və şərəfli bir peşədir. Bu yolda hamınıza uğurlar arzulayıram. İnanıram ki, siz gələcəkdə böyük alim, tanınmış həkimlər

olacaqsınız".

Sonra tələbələr Həkim Andı içdi. Xalqımızın xidmətində vicdanla duracaqlarına söz verdilər.

"Universitetin inkışafında əməyi olan fədakar insanları unutmamalıyıq"

Söz Milli Məclisin səhiyyə komitəsinin sədri, akademik Əhliman Əmiraslanova verildi. Əhliman müəllim öz çıxışında Azərbaycan Tibb Universitetinin məzunlarını təbrik etdi. O bildirdi ki, bu təhsil ocağı "Məzun Günü"ne toplaşanların hər biri üçün çox doğma məkandır. Ə.Əmiraslanov universitetin bu günkü fəaliyyətində və

zırda tələbələrin rahat təhsil alması və yeni nailiyyətlər əldə etməsi üçün universitet cənab Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı ilə əhatə olunub.

Mən Milli Məclisin səhiyyə komitəsi, həkim deputatlarından sizi təbrik edirəm. Hazırda ölkəmizdə səhiyyəimizin inkışafı və gənc həkimlərimizin təcrübə qazanması üçün çox geniş imkanlar var. Çox istərdim ki, tələbələrimiz bu imkanları dəyərləndirə və yararlanılsınlar."

Sonra əlaçı məzunlara professor Gəray Gəraybəyli tərəfindən diplomlar təqdim olundu.

Daha sonra çıxış edən pediatr-allergoloq, professor Amali-

həkim libası və səhiyyənin atributları I kurs tələbəsinə təqdim edildi.

Qeyd edək ki, ATU-nu 1057 nəfər məzun bitirir. Bunlardan I müalicə–profilaktika fakültəsi üzrə 316 nəfər (36 nəfər fərqlənmə, 6 xarici tələbə, 274 nəfər adi), II müalicə profilaktika fakültəsi üzrə 318 nəfər (27 nəfər yerli fərqlənmə, 1 nəfər fərqlənmə xarici, 25 nəfər xarici adi, 265 nəfər yerli adi), stomatologiya fakültəsi üzrə 126 nəfər (31 xarici, 95 yerli), tibbi profilaktika fakültəsi üzrə 77 tələbə məzun olub. Bunlardan (10 nəfər fərqlənmə, 67 adi), əczaçılıq fakültəsi üzrə 104 məzun (1 fərqlənmə, 60 yerli tələbə, 43 xarici), hərbi tibb fakültəsi üzrə 83 nəfər hərbi həkim, 33 nəfər hərbi feldşer məzun oldu.

Tədbirə xalq artisti Mənsum İbrahimov da təşrif gətirmişdi. Onu "Bulvar Hotel"ə gətirən səbəblərdən biri həm də qızı Gülsüm İbrahimlinin məzun olması idi. M.İbrahimovun təəssüratını bilmək qərarı ilə ona yaxınlaşdıq. Sevincli olduğunu, universiteti əla qiymətlərlə başa vuran qızının təhsilini davam etdirmək üçün sənədlərini rezidenturaya verdiyini, imtahanı müvəffəqiyyətlə verəcəyinə ümid etdiyini dedi. Başda rektor Gəray Gəraybəyli olmaqla bütün müəllim və professor heyətinə təşəkkürünü bildirdi.

Xalq artistinin qızı Gülsüm İbrahimli də sevincli idi. Onun bu peşəyə həm atasının, həm də özünün uşaqlıqdan marağı olduğunu qeyd etdi: "Bu peşə həm çətin, həm də şərəflidir. Təhsilimi və təcrübəmi artıraraq xalqımın

Günü" keçirildi

ya Əyyubova bu gün təhsillərini başa vuraraq həkim adı qazanan gənclərə Azərbaycan xalqının sağlamlığının keşiyində şərəf və ləyaqətlə dayanmağı arzu edib: "Məndən soruşurlar ki, tibbin hansı sahəsi yaxşıdır. Deyirəm ki, hər bir sahəsi. Yalnız çalışıb savadlı həkim olmaq lazımdır. Əziz məzunlar, çalışın hər zaman üzərinizdə işləyin."

"Beynəlxalq təcrübəni ölkəmizdə uğurla tətbiq etsinlər"

"Məzun Günü"ndə iştirak edən valideynlər adından çıxış edən həkim İlham Kazımov bütün məzunlara gələcək

peşə fəaliyyətində həkim adının müqəddəsliyini öz əməlləri ilə doğruldacaqlarına inandığını söylədi. Bildirdi ki, tibb sahəsi dayanmadan, sürətlə inkişaf edir: "10–15 il öncə olan standartlarla bu

günlük standartlar uyğun gəlmir. Qızım Günel xanım bu universiteti əla qiymətlərlə bitirib. Ona bu peşənin sirlərini öyrədən professor–müəllim heyətinə öz təşəkkürümü bildirirəm. Məzunlara tövsiyəm budur ki, hər an öz bilik və təcrübələrini artır-

sınlar. Onlar Beynəlxalq simozium və seminarlarda iştirak edərək tibb elminin yeni nailiyyətləri ilə tanış olub, öyrəndiklərini ölkəmizdə uğurla həyata keçirsinlər."

Hər il olduğu kimi bu dəfə də

Xalq artisti Mənsum İbrahimovun ifaları hər kəsə xoş ovqat bəxş etdi

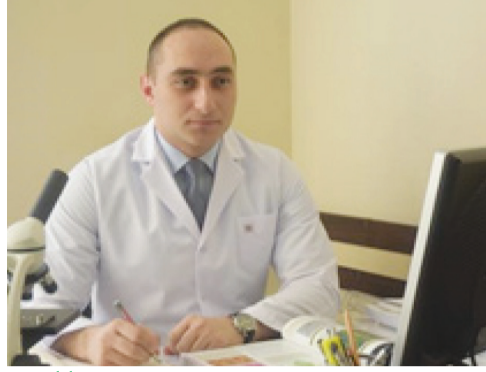
sağlamlığının keşiyində durmaq niyyətindəyəm."

Olduqca mənalı keçən tədbirdə universitetin "Çinar" rəqs ansamblının çıxışları böyük maraqla qarşılandı. Tədbirə qatılan xanəndə və müğənnilərin ifalarında səslənən rəngarəng musiqi nömrələri də ürəklərə xoş bir ovqat gətirdi. Məzunlar və onların valideynləri, professor–müəllim heyəti, bütün qonaqlar həmişə yadda qalacaq, şirin xatirəyə çevriləcək gözəl bir gün yaşadılar.

**Arif MƏMMƏDLİ,
Qabil ABDULLAYEV
Fotolar Cənnətəli Çingizindir**

Azərbaycan Tibb Universitetində işləyən peşəkar həkimlər və gənc alimlərimizi, elmi tədqiqatları ilə həm ölkəmizdə, həm də xarici ölkələrdə ciddi uğur qazanmış mütəxəssisləri sizə tanıtmaya məqsədlə silsilə müsahibələrə start veririk.

ORXAN İSAYEV: "XƏRÇƏNG KÖK HÜCEYRƏLƏRİ XƏRÇƏNG XƏSTƏLİYİNİN MÜALİCƏSİNDƏ İLK HƏDƏF OLMALIDIR"

Bu rubrika çərçivəsində ilk müsahibimiz – ATU-nun histologiya, embriologiya və sitologiya kafedrasının assistenti, ATU-nun Xarici Tələbələr İş Üzrə Dekan Müavini, t.ü.f.d. Orxan İsayevdir.

Qısa arayıf: Orxan İsayev 2011-ci ildə ATU-nun I müalicə-profilaktika (MPF) fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirib. 2012-ci ildə Almaniya Federativ Respublikasının Heidelberg Universitetinin doktoranturasına daxil olub, Molekulyar Onkocərrahiyyə elmi-tədqiqat qrupunda kök hüceyrələr sahəsi üzrə araşdırmalar aparıb və 2014-cü ildə dissertasiya işini müdafiə edərək, "Doctor of Medicine" diplomunu alıb. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının 13 yanvar 2016-cı il tarixli qərarı ilə tibb üzrə fəlsəfə doktoru diplomuna layiq görülüb. 2015-2016-cı illərdə ATU-nun Elmi-Tədqiqat Mərkəzində kiçik elmi işçi kimi fəaliyyət göstərib. Otən il noyabrın 24-də müsabiqə yolu ilə ATU-nun Histologiya, embriologiya və sitologiya kafedrasına assistent vəzifəsinə seçilib və indiyədək həmin vəzifədə çalışır. Bu il fevralın 8-dən etibarən ATU-nun Xarici Tələbələr İş Üzrə Dekan Müavini.

-İstərdik, əvvəlcə elmi fəaliyyətiniz barədə məlumat verəsiniz.

- İlk öncə sizə Almaniya apardığım elmi-tədqiqatlar haqqında məlumat verim. Dissertasiya işim pre-klinik mərhələdə olan dərman maddəsinin mədəaltı vəzi xərcəngi zamanı xərcəng kök hüceyrələrinə təsirinin öyrənilməsinə həsr olunmuşdur. Orada biz ən müasir avadanlıqlarla bu dərman preparatının şiş hüceyrələrinə olan təsirini mövcud standart terapiyada tətbiq olunan dərman vasitələri ilə müqayisəli şəkildə öyrənmişik. Qarşımıza qoyduğumuz məqsədlərdən biri də xərcəng kök hüceyrələrinin mədəaltı vəzi xərcəngində rolunu araşdırmaq, bu hüceyrələrin xarakterik xüsusiyyətlərinin identifikasiyası və mədəaltı vəzi xərcəngində kimyəvi terapiyaya qarşı rezistentlik problemini həll etmək olmuşdur. Müəyyən olunmuşdur ki, təklif etdiyimiz preparat bir çox hallarda standart terapiyada tətbiq olunan "Gemsitabin" preparatından daha effektivdir. Ən əsası müəyyən edilmişdir ki, bu preparat vasitəsilə şiş hüceyrələrini "Gemsitabin"lə sensitiv vəziyyətə gətirərək onların tam məhvə nail olmaq olar. Oxuduğum ədəbiyyat məlumatlarına əsasən, bu preparat artıq bəzi ölkələrdə klinik mərhələdə uğurla tətbiq olunur. Bu dərman preparatının iş prinsipi şiş hüceyrələrində qlikoliz prosesinin inhibə olunmasına əsaslanmışdır. Müəyyən olunmuşdur ki, şiş hüceyrələri normal hüceyrələrə nəzərən 200 dəfə artıq enerji sərf edir. Dünyada bu "Varburq effekti" kimi adlandırılır. Apardığımız müalicənin məqsədi şiş hüceyrələrində, xüsusilə xərcəng kök hüceyrələrində qlikoliz prosesini dayandırmaq və bununla da şiş hüceyrələrinin məhvə səbəb olmaqdır. Qeyd etdiyim nəticələri həm "in vitro", həm də "in vivo" şəraitində apardığım

tədqiqatlar nəticəsində əldə etmişəm. İlk dəfə olaraq, xərcəng kök hüceyrələrinin öyrənilməsi üçün "in ovo" modeli tətbiq etmişik. Aldığımız nəticələr ABŞ-ın nüfuzlu "Oncotarget" jurnalında çap olunmuşdur. Hal-hazırda da fəaliyyətimi bu istiqamətdə aparıram. Üzərində işlədiyim doktorluq dissertasiyası mövzum qaraciyər və mədəaltı vəzi xərcəngində kimyəvi terapiyaya qarşı rezistentlik problemi və bu məsələdə çıxış yollarının tapılmasıdır. Bu tədqiqatlar Azərbaycan Tibb Universiteti və Almaniyanın Münhen Universitet Klinikasında həyata keçirilir.

-Məşğul olduğunuz, araşdırdığınız sahə kök hüceyrələri ilə bağlıdır. Kök hüceyrələrini oxuculara necə anlamaq olar?

- Kök hüceyrələri - normalda differensasiya olmamış vəziyyətdə olan, özünü davamlı yeniləmə qabiliyyətinə malik olan və orqanizmdə hər bir hüceyrə tipinə başlanğıc vermək potensialı olan hüceyrələrdir. Kök hüceyrələrə bəzən kök hüceyrələr də deyilir. Kök hüceyrələrin tarixi XX əsrin əvvəllərinə gedib çıxır və termin olaraq ilk dəfə 1908-ci ildə rus histoloqu Maksimov tərəfindən təklif edilmişdir. Onların alınma mənbələri fərqlidir. Belə ki, orqanizmdə əsas 3 mənbədən alına bilər. Birinci embriondan alınmış embrional kök hüceyrələridir. Mayalanmadan sonra artıq 4-5-ci günlərində embrional kök hüceyrələri əmələ gəlir. Bu hüceyrələr ən geniş imkanlara malikdir. Embriional kök hüceyrələri vahid bir orqanizmə başlanğıc vermək qabiliyyətinə malikdir. İkinci fetal kök hüceyrələri - abort zamanı artıq ölmüş döldən alınan kök hüceyrələridir. Onlar öz imkanlarına görə embrional kök hüceyrələrdən geri qalır. Embriional və fetal kök hüceyrələrin alınmasında ən böyük problemlərdən biri də etik prinsiplərdir. Üçüncü - postnatal kök hüceyrələri, öz imkanlarına görə digər kök hüceyrə tiplərindən geri qalır, orqanizmdə müəyyən bir hüceyrə tipinə başlanğıc verə bilər. Mən burada xüsusilə göbək ciyəsi qanından alınan kök hüceyrələrini qeyd etmək istərdim. Bu hüceyrələr bəzən ayrıca, bəzən də postnatal kök hüceyrələrin tərkib hissəsi kimi hesab olunur. Hazırda bir çox ölkələrdə göbək ciyəsi qanının saxlanması məqsədilə kriobanklar yaradılmışdır. Alınma yoluna görə 2 tip hüceyrə ayrd edilir. İnsanın özündən alınırsa, bu autoloq, donordan alınırsa allogən kök hüceyrələr adlanır. Differensasiya qabiliyyətinə görə totipotent, plüripotent, multipotent, oliqopotent və unipotent kök hüceyrələri ayrd edilir. Totipotent hüceyrələr tam bir orqanizmə başlanğıc vermək qabiliyyətinə malikdirlər.

- Kök hüceyrələrinin tətbiq sahələri hansılardır?

- Kök hüceyrələrinin tətbiq sahələri çox genişdir. Hazırda kök hüceyrələrin tətbiqi bəzi xəstəliklərdə sınaq mərhələsində olsa da, bəzi xəstəliklər üçün artıq standart terapiya kimi qəbul olunur. Kök hüceyrələrin effektiv tətbiq edildiyi sahələrə əsasən qan, mədə-bağırsağ sistemi, ürək-damar sistemi, dayaq-hərəkət aparatı, genetik xəstəliklərini, kosmetologiya sahəsini

və ən əsası onkologiyayı göstərmək olar. Bu xəstəliklərdən bəzilərinə qeyd etmək istərdim: Belə ki, kök hüceyrələr müxtəlif anemiyalar, autizm, talessemiya, uşaqlarda serebral ifliclər, Hockin və qeyri-Hockin limfoma, mielomalar, əzələ distrofiyaları, neyroblastomalar, leykozlar, onurğa beyni zədələnmələri, Parkinson, Alzheimer və Kron xəstəlikləri, hemofaqositoz, hipoksik-işemik ensefalopatiyalar, neyroblastomalar, irsi xəstəliklərdən Kostman xəstəliyində, Dırcorç, Günter, Qarler xəstəliklərində və

- Özünüz də yuxarıda qeyd etdiyiniz kimi, kök hüceyrələri vasitəsilə müalicə aparılır. Məsələn, bu yaxınlarda bir qrup yapon alimi dünyada ilk dəfə kök hüceyrələri transplantiya ediblər. Digər ölkədə isə süni ürək hüceyrələri yaradılıb. Azərbaycanda vəziyyət necədir?

- Kök hüceyrələr sahəsində ölkəmizdə də mühüm işlər aparılır. Bu sahəyə Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin, bilavasitə Azərbaycan Tibb Universitetinin rəhbərliyinin xüsusi diqqəti və qayğısı hiss olunur. İlk öncə onu

kosmetologiya sahəsində uğurla tətbiq olunur. Kök hüceyrələrin tətbiqinin sınaq mərhələsində olduğu xəstəliklərə insultu, qaraciyər sirrozu, hepatitləri, böyrək çatışmazlığını, autoimmun xəstəliklərini, diabetləri miokard infarktını, sümük defisitlərini, ürək çatışmazlığını və başqa xəstəlikləri göstərmək olar.

- Yuxarıda qeyd etdiyiniz kimi, kök hüceyrələrinin ən mühüm tətbiq sahələrindən biri də onkologiyadır. Kök hüceyrələri onkologiyada hansı formada tətbiq olunur?

-Xərcəng xəstəliyinin həm müalicəsi, həm də müayinəsində kök hüceyrələrinin xüsusi rolu vardır. Bu xəstəliklərin müalicəsində hələ də öz həllini tapmayan problemlərdən biri də kimyəvi terapiyaya olan rezistentlik problemdir. Son illər aparılan araşdırmalara əsasən kimyəvi terapiyaya olan rezistentliyin əsasında duran faktorlardan biri də xərcəng kök hüceyrələrinin (XKH) mövcudluğudur. Xərcəng kök hüceyrələri nəzəriyyəsinə əsasən şiş hüceyrələrinin bir qismi normal kök hüceyrələrinin xüsusiyyətlərini göstərir. Bu xüsusiyyətlərə kimyəvi terapiyaya rezistentlik, yüksək DNT bərpaetmə qabiliyyəti, apoptoza rezistentlik, regenerasiya, klonogenlik və nisbi sakitlik vəziyyəti aiddir. Normal kök hüceyrələr orqanizmdə bütün hüceyrə tiplərinə differensasiya etmək və özünü sonsuz sayda törətmə qabiliyyətinə malikdirlər. Xərcəng kök hüceyrələri nəzəriyyəsinə əsasən, bu hüceyrələr yeni bədxassəli hüceyrələrə başlanğıc verə, yeni şiş hüceyrə kütlələrinə differensasiya edə bilər. Son illər aparılan araşdırmalara əsasən xərcəng xəstəliyi zamanı xərcəng kök hüceyrələri dərman müalicəsinə olan rezistentliyə cavabdeh hüceyrələrdir və müalicə zamanı bu hüceyrələrlə mübarizə terapiyanın effektivliyini dəfələrlə artırır. Varburgun təklif etdiyi nəzəriyyəyə əsasən xərcəng xəstəliyi zamanı xərcəng kök hüceyrələri dərman müalicəsinə olan rezistentliyə cavabdeh hüceyrələrdir və müalicə zamanı bu hüceyrələrlə mübarizə terapiyanın effektivliyini dəfələrlə artırır. Varburgun təklif etdiyi nəzəriyyəyə əsasən xərcəng xəstəliyi zamanı xərcəng kök hüceyrələri dərman müalicəsinə olan rezistentliyə cavabdeh hüceyrələrdir və müalicə zamanı bu hüceyrələrlə mübarizə terapiyanın effektivliyini dəfələrlə artırır. Varburgun təklif etdiyi nəzəriyyəyə əsasən xərcəng xəstəliyi zamanı xərcəng kök hüceyrələri dərman müalicəsinə olan rezistentliyə cavabdeh hüceyrələrdir və müalicə zamanı bu hüceyrələrlə mübarizə terapiyanın effektivliyini dəfələrlə artırır. Varburgun təklif etdiyi nəzəriyyəyə əsasən xərcəng xəstəliyi zamanı xərcəng kök hüceyrələri dərman müalicəsinə olan rezistentliyə cavabdeh hüceyrələrdir və müalicə zamanı bu hüceyrələrlə mübarizə terapiyanın effektivliyini dəfələrlə artırır.

qeyd etmək istərdim ki, ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasında Azərbaycanda ilk dəfə qaraciyər xəstəsinə kök hüceyrələr transplantiya olunmuşdur. Məndə olan məlumatlara əsasən, transplantiya uğurlu alınmış və xəstədə müsbət irəliləmə əldə olunmuşdur. Bundan başqa, ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasında kök hüceyrələrinin izolyasiyası, kultivasiyası və transplantiyası üzrə ixtisaslaşmış laboratoriyanın yaradılması sahəsində aparılan işləri xüsusi qeyd etmək istərdim. Bu məsələ Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının da diqqətindədir. Belə ki, 2015-ci ildə mənim də iştirakçı olduğum "Müasir biotibb elmində kök hüceyrə texnologiyalarının aktual elmi-nəzəri problemlərinin araşdırılması, analizi və prioritetlərinin identifikasiyası" layihəsi təsdiq olunmuş və ölkənin bu sahədə öndə olan mütəxəssisləri həmin layihəyə cəlb olunmuşlar. Bundan başqa, bildiyim qədər Mərkəzi Klinikada müalicə məqsədilə kardioloji xəstələrə kök hüceyrələrin transplantiya olunması istiqamətində işlər aparılır.

- ATU-nun histologiya, embriologiya və sitologiya kafedrasında tədris prosesi müasir standartlara uyğun aparılırmı?

- Kafedramızda tədris 3 dildə (Azərbaycan, rus və ingilis) dillərində aparılır. Dərslər, mühazirə və praktik məşğələlərin proqramı hazırlanarkən dünyanın aparıcı universitetlərinin praktikası nəzərə alınmışdır. Kafedrada bütün otaqlar müasir mikroskoplarla təhciz olunmuşdur. Hər bir tələbəyə sərbəst olaraq elektron mikroskopda işləmək imkanı yaradılmışdır ki, bu imkanlar ancaq dünyanın yüksək inkişaf etmiş ölkələrində mövcuddur. Dərs prosesi zamanı elektron resurslardan, mühazirələrdə isə slaydların nümayişi üçün multimedia sistemindən istifadə olunur. Tələbələrə bu elektron resurslar vasitəsilə müxtəlif şəkillərə, sxemlərə, preparatlara və elektron qaydamlara baxmaq imkanı yaradılır. Kafedrada elmi araşdırmalara da xüsusi diqqət ayrılır. Hər il mütəxəssislərə müxtəlif beynəlxalq və yerli konfranslarda iştirak etməklə yanaşı, həmçinin dünyanın mühüm mərkəzlərində praktika keçmək imkanı yaradılır. Bu tendensiyanı dərc olunan məqalələrdə də görmək mümkündür. Hesab edirəm ki, kafedrada yaradılan şərait müasir standartlara tam cavab verir.

Mən tələbələrimizi gələcəkdə peşəkar həkim, gözəl mütəxəssis kimi görmək istəyirəm. ATU-da təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və tədris prosesinin dünya standartlarına uyğun aparılması üçün ciddi işlər görülür. Tələbələrə qazandıqları nəzəri bilikləri klinikalarda tətbiq etmələri üçün də geniş imkanlar yaradılmışdır. Arzum odur ki, Azərbaycanda və ya ölkə xaricində işləyən mütəxəssislərimizlə əl-ələ verib Azərbaycan səhiyyəsinin inkişafı üçün əlimizdən gələni edək və səhiyyəimizi dünyanın ən qabaqcıl sıralarına qaldıraq

Günel Aslanova

Yubiley təbriki

Bu günlərdə xarici tələbələrle iş üzrə dekanlığın katib-operatoru Dilərə xanım Nəcəfovanın 60 yaşı tamam olub.

Universitetin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli işlədiyi müddətdə kollektivin dərin hörmətini qazanan Dilərə xanımı yubileyi münasibətilə təbrik edib. Rektorun müvafiq əmri ilə ona uzun illər səmərəli fəaliyyətinə, universitetin ictimai həyatında yaxından iştirakına görə təşəkkürnamə elan edilib və bir aylıq əmək haqqı məbləğində pul mükafatı verilib.

Dekanlığın kollektivi də bu təbrikə qoşularaq Dilərə xanıma şəxsi həyatında və iş fəaliyyətində bir daha uğurlar arzulayır!

Əziz həmkarımızı təbrik edirik!

Şöbəmizin aparıcı mütəxəssisi Tahirova Ulduz Qədir qızı uzun illərdir ki, bizimlə bir kollektivdə çalışır.

O, öz səmimiyyəti, təvazökarlığı, sakit və təmkinli davranışı ilə kollektivin sevimlisidir. Ulduz xanım əsil insani keyfiyyətləri olan dəyərli əməkdaşdır. Tələbkarlıq və qayğıkeşlik, insanpərvərlik və həssaslıq kimi keyfiyyətləri, yüksək peşəkarlıq səviyyəsi, səmərəli və məhsuldar fəaliyyəti kollektivdə ona böyük hörmət və rəğbət qazandırır.

Qayğıkeş ana, gənc nənə, həm də mehriban iş yoldaşı olan Ulduz xanıma yubileyi münasibətilə ürəkdən təbrik edirik, ona möhkəm cansağlığı, gələcək həyatında xoşbəxt illər, mənalı və sevincli anlar arzulayırıq!

Hörmətlə: Muhasibatlıq şöbəsinin əməkdaşları

DİQQƏT!

Müsabiqədə iştirak etmək üçün tələb olunan sənədlərin siyahısında dəyişiklik edilmişdir.

2017-2018-ci tədris ilindən başlayaraq, kafedralar üzrə vakant yerləri tutmaq üçün müsabiqədə iştirak edənlər Elmi katibliyə aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. Rektorun adına ərizə (xüsusi formada)
2. Kadrlar uçotunun şəxsi vərəqəsi
3. Kafedradan verilmiş xasiyyətnamə.

Xasiyyətnaməni kafedranın müdiri və qrup həmkarlar təşkilatının sədri imzalamalıdır. Xasiyyətnamənin müsbət və ya mənfi olması, o cümlədən bu şəxsin yeni müddətə kafedrada çalışıb və ya çalışmaması əsaslandırılmalıdır. Kafedra müdiri vəzifəsinə iddiaçılara xasiyyətnaməni fakültənin dekanı və həmkarlar təşkilatının sədri imzalamalıdır.

4. Xüsusi formada tərtib edilmiş tərcümeyihalın çap forması və elektron variantı. Burada şəkil, ad, soyad, bitirdiyi məktəblər, elmi ad və dərəcələr, bildiyi dillər, bildiyi kompüter proqramları, çap olunmuş işlərin sayı, işlədiyi yerlər, hazırkı vəzifədə neçə il çalışması, niyə

bu vəzifədə yenidən seçilmək istəməsi, olduğu ixtisasartırma kursları, ailə vəziyyəti, ünvan və telefonu göstərilməlidir.

5. ATU-nun klinika və laboratoriyalarında çalışanlar üçün son beş ilin həkimlik fəaliyyəti barədə klinikadan verilmiş arayış. Arayış klinikanın direktoru və həmkarlar təşkilatının sədri tərəfindən imzalanmalıdır.

6. Son beş il ərzində çap olunan elmi işlərin siyahısı (xüsusi formada) və surətləri. Siyahı müəllif və kafedra müdiri tərəfindən imzalanmalıdır.

7. Açıq mühazirənin və ya açıq təcrübə dərslərin videoçəkilişinin diskisi.

8. Şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti

Qeyd: ATU-nun əməkdaşı olmayan mütəxəssislər siyahıdakı 3-cü, 5-ci və 7-ci bənddəki sənədlərin əvəzinə, sonuncu iş yerindən verilən xasiyyətnamə, işlədiyi klinikadan həkimlik fəaliyyəti barədə arayış və əmək kitabçasından çıxarışı təqdim etməlidir.

Orijinal və cenerik dərmanlar..

Dərman təhlükəsizliyi, dünya əhalisinin təhlükəsiz dərman maddələri təminatı ilə bağlı Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının müəyyən illərdə tövsiyələri olub və bu tövsiyələrdən biri 2004-cü ilə təsadüf edir. Bu təşkilatın ən böyük vəzifələri insanların sağlamlığının keşiyində dayanmaq, onları vaxtında keyfiyyətli dərman maddələri ilə təmin etmək, xəstəliklərin profilaktikası ilə məşğul olmaq və yayılmasının qarşısını almaqdan ibarətdir.

əməl olunmaqla hazırlanır. Həmin dərman maddələrinin tərkibinə daxil olan əsas maddə bütün toksiki təsirlərin sınağından çıxmış yüksək farmakoterapevtik effektə malik olan, ona qarışdırılmış əlavə inqridiyentlərin də yüksək keyfiyyətinə qarant verməklə istehsal olunur. Nəticə etibarilə bütün dünyada orijinal dərman maddələri çox baha qiymətə başa gələn, yüksək keyfiyyətə malik olan dərman maddələridir və yaxşı olar ki, xəstələrin müalicəsi imkan daxilində bu dərman maddələri ilə aparılsın.

Artıq 25 il vaxt keçdikdən sonra o şirkət ki, potentsiz dərman istehsal etməyə başlayır, həmin dərmanlar cenerik dərman adlanırlar. Bu dərman maddələri orijinal dərman maddələri ilə müqayisədə qat-qat ucuz başa gəlir və demək olar ki, inkişaf etməkdə olan dövlətlərin böyük əksəriyyəti məhz bu cenerik dərmanlardan istifadə edirlər. Bu cenerik dərmanların da özlərinin iki kateqoriyası var:

A-kateqoriyasına daxil olan cenerik dərmanlar orijinal dərmanlardan çox cüzi fərqlənirlər. İstər keyfiyyətinə, istərsə də tərkibinə qarışdırılan inqridiyentlərə görə eyniliyi ola bilər.

B-kateqoriyasına daxil olan cenerik dərmanlar isə tamamilə keyfiyyətsiz, yararsız olar və ucuz vasitələrdən hazırlana bilər. Bu kateqoriyada bioekvivalentlik göstəricisi olmur.

2015-ci ilin son statistik məlumatına əsasən, ABŞ-da 98% orijinal, Rusiya Federasiyasında isə 97% cenerik dərmanlardan istifadə olunur.

Günümüzün ən böyük problemlərindən biri də xəstələrin özbaşına dərman seçimidir. Bəzən xəstələr aptekə gedərkən maddi durumunun aşağı olması ilə əlaqədar həkimin ona təyin etdiyi orijinal dərmandan imtina edir və əvəzinə təklif etdiyi ucuz dərman maddəsini alırlar. Bu da öz növbəsində nəinki cenerik, hətta saxta dərmanların da xəstələr tərəfindən qəbul olunmasına gətirib çıxarır. Ona görə də istər orijinal, istərsə də cenerik dərmanların təyini yalnız həkim tərəfindən aparılmalıdır.

Xan Səbuhi,
ATU-nun IV kurs tələbəsi

Uşağın ürəyi tez-tez döyünürsə

- Bəzən valideynlər uşaqların ürək ritmlərinin çox olmasından şikayətlənirlər. Onlar köprənin nəbzini tutub ürəyin tez döyünməsinə müşahidə edirlər və həkimə müraciət edirlər. Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasının pediatrik-invaziv kardioloqu Elşən Rzayev isə bunun adı hal olduğunu bildirir.

E.Rzayevin sözlərinə görə, uşaqların ürəyi böyük insanlara nisbətən daha tez vurur: "Məsələn, böyüklərdə ürək dəqiqədə 60, 70, 80 dəfə döyünürsə, uşağın yaşından asılı olaraq döyüntü 110, 120, 130 da ola bilər. Bu, xəstəlik deyil. Bir halı da nəzərə almaq lazımdır ki, hətta uşağın kardiogramması çəkiləndə belə, döyüntüləri yüksək göstərilir. Bunun səbəbləri müxtəlifdir.

Yenidoğulmuş körpənin bədəninə kardioloq alətlər normal dayanmaya bilər. Orta yaşlı uşaq müayinədən qorxa bilər. Bilirik ki, qorxu zamanı da ürək döyünmələri arta bilər. Lakin istənilən halda yoxlanmaq lazımdır. Çünki hər bir halda problem ola da bilər. Ona görə də hansısa narahatlıq yaranarsa, kardiogramma çəkilməsi vacibdir".

Həkim Elşən Rzayev bildirir ki, ürək döyünmələrinin aşağı olması daha ciddi problemdən xəbər verir: "Əgər doğurdan da uşağın ürək döyüntüsü zəif və azdırsa, o halda uşaqda ciddi kardioloji müayinə aparılmalıdır. Bəzən valideynlər bizə müraciət edirlər ki,

uşağın nəbzində döyüntü 60-dır, qolunda isə 120. Bu halda, yalnız və yalnız ölçmə səhvi ola bilər".

Həkimin sözlərinə görə, ürəklə bağlı hansısa narahatlıq yaranıqda, uşağı ümumi pediatrik və ya nevropatoloqa yox, sırf kardioloqun yanına aparmaq lazımdır: "Pediatrik uşağın ümumi durumunu dəyərləndirir. Respublikamızda peşəkar pediatrlar var, onlar çox sərbəst qayda-da ürəkdə küyü də eşidə bilirlər, patologiyanı da aşkar edə bilirlər və növbəti müayinə - müalicəyə yönəldirlər. Amma bir uşaqda nədənsə şübhə varsa, uşaq fiziki inkişafdan qalıbsa, yaşına uyğun normal kilo ala bilmirsə, fiziki tolerantlığı, yəni qaçmağı, oynamağı o biri uşaqlardan daha zəifdirsə, yaşadlarından daha tez yorulursa, onun ürəyini heç olmasa bir dəfə yoxlamaq daha faydalı olar".

Elşən Rzayev xatırladır ki, ürək müayinələrinin-kardiogramma, exokardiografiya müayinələri zamanı ultrasəs dalgalarından istifadə olunur ki, bunun da uşaqlara heç bir ziyanı yoxdur.

Etibarsız sayılır

I müalicə-profilaktika fakültəsinin II kurs, 9^ə qrup tələbəsi Həsənov Elvin Xaləddin oğlunun adına verilmiş tələbə bileti və qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bağirova Günay Süleyman qızına 2006-cı ildə Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən stomatologiya ixtisası üzrə verilmiş internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əliyeva Sənubər Fazil qızına 1989-cu ildə Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən pediatrik ixtisası üzrə verilmiş internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Allah rəhmət eləsin!

"Təbib" qəzetinin kollektivi Ələmdar Rəsulova atası

Mirəhməd ağanın
vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

İnsan anatomiyası kafedrasının əməkdaşları kafedranın baş müəllimi Ziyafət Seyidovaya qaynanası

Suğra xanımın
vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin kompyuter mərkəzində yığılır, səhifələnir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də çap olunur.

ÜN VANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 98^c
2-ci mərtəbə,
Tel.: 595-24-97
tabibqazeti@gmail.com

Lisenzia H - 022633
İndeks -0269
Sayı 1800